

Rasmin ja rotusyrjinnän rooli afrikanamerikkalaisten vapaa-ajan
matkustamisessa

Veera Niva

790351A

LuK-tutkielma

Maantieteen laitos

Oulun yliopisto

7.12.2020

Tiivistelmä

1860-luvulta alkaen orjuuden loppumisen jälkeen afrikanamerikkalaiset ovat olleet rodullisen syrjinnän ja rasismien kohteena Yhdysvalloissa. Vuonna 2020 tämä rodullinen syrjintä ei ole vielä loppunut, vaikkakin muuttanut muotoaan. Systeminen rasismi vaikuttaa edelleen Yhdysvalloissa asuvien afrikanamerikkalaisten elämään niin koulutuksen, työpaikkojen ja asumisen kautta, kuin vapaa-ajallakin. Vapaa-ajan matkailu on näiden olosuhteiden takia ollut afrikanamerikkalaisille ongelmallista. Afrikanamerikkalaiset kokevat rotuun liittyvää kaltoinkohtelua matkustaessaan, mikä on vaikuttanut huomattavasti heidän liikkuvuuteensa ja matkailukäyttäytymiseensä.

Tutkielman teemana ja teoreettisena viitekehyksenä hyödynnän etnisten vähemmistöjen ja vapaa-ajan tutkimuksen näkökulmia ja keskustelua siitä, miten vapaa-ajalla matkustetaan ja miten rasismi ja rodullinen syrjintä vaikuttaa tähän. Työn alussa kerron afrikanamerikkalaisten historiasta Yhdysvalloissa, jota on värittänyt orjuus, Jim Crow-rotuerottelulait ja systeminen rasismi. Tämän jälkeen käyn kirjallisuuskatsauksen avulla läpi rodullista syrjintää matkailussa, kuten rasismia ja sen pelkoa sekä rodullistettuja tiloja. Rodullinen syrjintä ja rasismi matkailussa ilmenee yksilöiden ja palveluntarjoajien rasistisena käytöksenä. Rodullistetut tilat sen sijaan jakavat matkustuskohteita valkoisiin ja mustiin tiloihin. Tämä tilojen rodullistaminen vaikuttaa tilojen houkuttelevuuteen ja siihen, miten afrikanamerikkalaiset näihin tiloihin suhtautuvat.

Tämän jälkeen käsittelen sitä, miten juuri mainitsemani seikat vaikuttavat afrikanamerikkalaisten matkailukäyttäytymiseen, matkakohteen valintaan ja sen houkuttelevuuteen. Keskeisiä matkailukäyttäytymisen muotoja ovat ryhmissä matkustaminen, erämaa-alueiden, kuten kansallispuistojen välttely sekä perheen ja ystävien luona vierailu. Työn lopussa pohdin niitä keskeisimpiä havaintoja, jotka kertovat rodullisen syrjinnän vaikutuksista matkailukokemuksiin.

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	4
2. Afrikanamerikkalaisten historiaa Yhdysvalloissa.....	6
3. Rodullinen syrjintä vapaa-ajan matkailussa.....	8
3.1.Rodun ja etnisyyden teoreettista taustaa.....	8
3.2.Rasismi ja sen pelko.....	10
3.3.Rodullistetut tilat.....	12
4. Afrikanamerikkalaisten matkailu.....	14
4.1.Matkailukäyttäytyminen.....	14
4.2.Matkakohteen houkuttelevuus ja valinta.....	16
5. Johtopäätökset.....	17
6. Pohdinta.....	19
7. Lähteet.....	21

1. Johdanto

Rasismi on yksilön tai ryhmien tietoinen tai tiedostamaton ennakkoluuloihin ja pelkoihin perustuva rodullistava käytös. Rasismi voi olla esimerkiksi vihapuhetta, syrjintää sekä väkivaltaa. Rasismi on myös systeemi, jossa sosiaaliset, poliittiset ja taloudelliset järjestelmät pitävät yllä rodullistettuja valta-asetelmiä. Rodullistaminen taas on yhteiskunnan prosessi, jossa esimerkiksi ihonväriin liittyy erilaisia oletuksia, stereotyyppioita ja ennakkoluuloja. Nämä ennakkoluulot voivat liittyä esimerkiksi ihmisen kykyihin, kulttuuriin tai moraaliin. Rodullistaminen on siis yhteiskunnallinen prosessi, joka johtaa rasistiseen ja syrjivään toimintaan, jossa oletusten pohjalta ihmisiä ei kohdella yhdenvertaisesti. (Syrjintä.fi 2020).

Yhdysvalloissa kansalaisoikeusliike (Civil rights movement) ja sittemmin Black Lives Matter -liike ovat ajaneet afrikanamerikkalaisten oikeuksia ja hakeneet muutosta afrikanamerikkalaisiin kohdistuvaan syrjintään, rasismiin sekä väkivaltaan. (Clayton 2018: 2.) Koska rasismi ja syrjintä vaikuttavat edelleen monien etnisten vähemmistöjen elämään ympäri maailmaa, olisi sen eri osa-alueita tärkeää tutkia, jotta muutosta voisi tapahtua. Tällainen muutos olisi parhaassa tapauksessa rasismin ja syrjinnän kokonaisvaltainen hävittäminen ja tasa-arvo. Valitsin itse tutkimuskentäkseni Yhdysvallat ja siellä asuvat afrikanamerikkalaiset, koska seurasin aktiivisesti Black Lives Matter -liikkeen protesteja Yhdysvalloissa kesällä 2020. Tämä liike ja ilmiö herätti mielenkiintoni ja käsitin rasismin olevan iso ja syvälle juurtunut ongelma Yhdysvalloissa. Aihetta on Yhdysvalloissa myös tutkittu paljon, joten oleellista lähdemateriaalia on runsaasti.

Nykymaailmassa yhä useammalla ihmisellä on keinoja ja mahdollisuuksia matkustaa vapaasti. Tästä huolimatta liikkumisvapautta ja oikeutta matkustaa ei ole kansainvälisesti tunnustettu ihmisoikeuksiksi. Joillekin liikkumisvapautta varjostaa esimerkiksi rotu, sukupuoli, etnisyys tai kansallisuus. Matkustaessaan rajojen sisällä ja niiden yli, joidenkin ryhmien jäsenet voivat kohdata syrjiviä tekoja esimerkiksi muukalaisvihan, rasismin ja islamofobian muodossa. Lisääntyvät säännökset ja lisääntynyt turvallisuus vaikuttavat väistämättä turismiin ja matkailuun. (Torabian & Miller 2017:931.)

Vaikka afrikanamerikkalaiset ovat olleet Yhdysvaltain matkailualan kiinnostuksen kohteena, afrikanamerikkalaisten matkailuasenteisiin, mieltymyksiin, valintoihin ja matkailukäyttäytymiseen on kohdistunut hyvin vähän huomiota, vaikka he koostavat suuren osan Yhdysvaltojen väestöstä (Philipp 1994:479). Tämä vähäinen huomio ja tutkimuksen puute

on huolestuttavaa, koska etnisten ryhmien osuus Yhdysvalloissa kasvaa. Afrikanamerikkalaisten matka-, kuljetus- ja majoituskulutuksen ilmoitettiin olevan 5,1 miljardia dollaria ja tämän lisäksi 2,5 miljardia dollaria käytettiin viihteeseen ja vapaa-aikaan.

Rasismia ja matkailua on erikseen tutkittu paljon aikaisemmin, mutta rasismi matkailussa omana osa-alueenaan on vielä hiukan suppeampi ala. Haluan kohdistaa fokukseni rodulliseen epätasa-arvoon ja syrjintään matkailussa, koska koen, että esimerkiksi tasa-arvo sekä rasismi ovat teemoja ja kokonaisuuksia, joita ei nykyään voi tutkia liikaa.

Tutkielmassani perehdyn rasismiin ja rotusyrjintään ja pyrin selvittämään onko näillä mahdollisesti vaikutusta afrikanamerikkalaisten vapaa-ajan matkailuun. Pohdin sitä, voiko ihonvärillä, ja siihen liittyvällä rasismilla olla vaikutusta esimerkiksi matkakohteen valintaan, matkailukokemukseen tai matkailukäyttäytymiseen. Vapaa-ajan matkailun näkökulmaa tarkastelen juuri matkailukäyttäytymisen, matkakohteen houkuttelevuuden ja matkakohteen valinnan kautta. Osa aiemmasta tutkimuksesta (Philipp 1994; Carter 2008; Williams & Chacko 2008) on keskittynyt valkoisten ja mustien ihmisten matkailukäyttäytymisen vertailuun, joten pyrin myös näiden tutkimusten avulla havainnollistamaan esimerkiksi afrikanamerikkalaisten mahdollisia eriävyyksiä matkailussa.

Pyrin tutkielmassani vastaamaan seuraaviin kysymyksiin: 1) Kokevatko afrikanamerikkalaiset rotusyrjintää / rasismia matkailun yhteydessä? 2) Miten rotusyrjintä / rasismi vaikuttavat afrikanamerikkalaisten matkailukokemuksiin ja -päätöksiin?

Tutkielman näkökulma keskittyy rasismiin ja rotusyrjintään, joka tuo työhön haasteellisuutta. Työ on suhteellisen helppo pitää objektiivisena, mutta aiheen herkkyyden vuoksi tekstin kanssa täytyy olla kielellisesti varovainen. Tutkielmassani tulen käyttämään pääasiallisesti termiä ”afrikanamerikkalainen”, kertoessani Yhdysvaltojen kansalaisista, joilla on afrikkalainen syntyperä. Kuten myös monissa käyttämässäni lähteissä, käytän myös tutkielmassani termejä ”musta”, ”valkoinen” ja ”valkoinen amerikkalainen”, jotta eri ihmisryhmien kuvaaminen on selkeämpää. Käytän tutkielmassani myös käsitettä ”rotu”. Vaikka rotu saattaa olla vain sosiaalisesti tuotettu termi, se selittää ihmisten toimintaa ja valtarakenteita yhteiskunnassa (Dillette ym. 2019:1370).

2. Afrikanamerikkalaisten historiaa

Jotta voimme ymmärtää tutkielmani aihepiiriä, on tärkeää ymmärtää sen taustalla olevaa historiaa. Afrikanamerikkalaisten historia Yhdysvalloissa käsittää orjuutta, systeemistä rasismia ja muuta väkivaltaa. Nämä vaikuttavat afrikanamerikkalaisten elämään edelleen ja tutkielmani kontekstissa myös matkailukäyttäytymiseen.

1860-luvun sisällissota ja Yhdysvaltain perustuslain 13. lisäys lopettivat afrikanamerikkalaisten orjuuttamisen ja orjuuden. Systeeminen rasismi ilmeni kuitenkin virallisesti määrättyjen Jim Crow rotuerottelulakien kautta (Feagin, J.R. 2014:17). Otsikot, kuten ”Ei neekereitä sallittu”, ”Palvelemme vain Valkoisia” ja ”Värikkö kielletty” olivat vain joitain otsikkoja, joita afrikanamerikkalaiset joutuivat kohtaamaan ja noudattamaan Jim Crow -aikakaudella. Tällä aikakaudella, afrikanamerikkalaiset Yhdysvalloissa joutuivat suurten esteiden ja jatkuvan väkivallan uhan alle matkustaessaan, joka johtui yhteiskunnassa syväle juurtuneesta rasismista (Dillette ym. 2019: 1357). Epäoikeudenmukaisuuksia afrikanamerikkalaiset kokivat myös esimerkiksi työllistymisessä, asumisessa, oikeusjärjestelmässä ja politiikassa (Feagin, J.R. 2014:17). Vastauksena epäoikeudenmukaisuuksille matkailussa Victor Green (1936) kirjoitti ja julkaisi ensimmäisen painoksen kirjasta ”The Negro Motorist Green Book”, jonka tarkoituksena oli antaa tietoa afrikanamerikkalaisille matkailijoille turvallisista paikoista, kuten pysähdyspaikoista, hotelleista, kaupoista, kaupungeista ja muista palveluista (Dillette ym. 2019: 1357–1358). Perustuslain kolmastoista lisäys teki siis lopun orjuudelle, mutta se ei poistanut uudenlaisia rodullisia esteitä, joita entiset orjat kohtasivat elämässään. Varallisuutta lisäävät ja rakentavat resurssit eivät juurikaan olleet saatavilla niin sanotuille ”vapaille” afrikanamerikkalaisille. (Feagin, J.R. 2014:17)

Sitä vastoin vuosisadalla ennen 1960-lukua aikuistuneilla valkoisilla amerikkalaisilla oli pääsy tärkeisiin resursseihin ja mahdollisuuksiin, kuten kunnollisiin palkkatöihin, laadukkaaseen koulutukseen ja hyviin asuinalueisiin, koska kilpailua näistä resursseista ei afrikanamerikkalaisten osalta ollut juurikaan. Jo valmiiksi olemassa olevia rodullisen erottelun vaikeuksia ja haasteita vahvistivat poliisiväkivalta, talojen polttaminen ja laittomat teloitukset (lynkkaus). (Feagin, J.R. 2014:17.)

Systeemisen rasismin toiminnassa tapahtui joitain muutoksia laillisen rotuerottelun päätyttyä 1960-luvulla. Ensimmäistä kertaa afrikanamerikkalaisilla oli pääsy erilaisiin ekonomisiin ja yhteiskunnallisiin palveluihin ja toimintoihin (Feagin, J.R. 2014:18). Matkailussa laillisen rotuerottelun päätyttyä afrikanamerikkalaiset pystyivät hyödyntämään

julkisia tiloja, kuten hotelleja, ravintoloita, virkistyskohteita ja huvipuistoja (Dillette ym. 2019: 1357). Laillisen rotuerottelun päätyttyä uusia poliittisia ja laillisia muutoksia tehtiin, mutta nämä eivät hävittäneet rasismia täysin. 1960-luvulta alkaen afrikanamerikkalaisiin kohdistuva sorto on ollut laaja-alaista Yhdysvalloissa. Kansalaisoikeuslakeja ei ole noudatettu tai valvottu tarpeeksi vahvasti, joka on mahdollistanut rasistisen toiminnan monilla yhteiskunnan sektoreilla Yhdysvalloissa. (Feagin, J.R. 2014:18)

Tällainen yhteiskunnan eri sektoreilla tapahtuva rasismi on rakenteellista ja institutionaalista rasismia. Rakenteellisen rasismi Yhdysvalloissa on Lawrencen ja Keleherin (2004) mukaan esimerkiksi historiallisten, kulttuuristen ja institutionaalisten voimien käyttöä valkoisten eduksi ja vähemmistöjen haitaksi. Rakenteellinen rasismi on hierarkiaan ja epäoikeudenmukaisuuteen perustuva järjestelmä, jolle on tunnusomaista valkoinen ylivalta, valkoisten ihmisten suosiminen ja etuoikeus - etnisten vähemmistöjen kustannuksella. Rakenteellinen rasismi on rasismin syvin ja yleisin muoto ja kaikki muut rasismin muodot syntyvät rakenteellisesta rasismista.

Institutionaalinen rasismi taas tapahtuu instituutioiden sisällä ja niiden välillä. Institutionaalinen rasismi on syrjivää kohtelua ja epäoikeudenmukaisia menettelytapoja sekä mahdollisuuksia. Nämä toiminnot kohdistuvat rotuun ja niitä tuottavat ja ylläpitävät eri laitokset, kuten koulut tai joukkoviestintä (Lawrence & Keleher: 2004).

Edellä mainitsemieni historiallisten olosuhteiden takia, vapaa-ajan matkailu oli erittäin ongelmallista afrikanamerikkalaisille. He kohtasivat fyysistä väkivaltaa ja nöyryyttämistä ja joutuivat käyttämään erillisiä tiloja ravintoloissa, hotelleissa, puistoissa ja julkisissa kulkuvälineissä (Lee & Scott 2017:381). Pitkillä matkoilla, afrikanamerikkalaisten täytyi tarkasti suunnitella matkasuunnitelmansa, vältellä tiettyjä matkakohteita ja käyttää afrikanamerikkalaisille suunniteltuja opaskirjoja, jotta voisivat välttää huonoa kohtelua. Rasistinen ideologia on rajoittanut afrikanamerikkalaisten liikkuvuutta ja monien matkakohteiden saavutettavuutta. (Lee & Scott 2017:381)

Nykypäivän Yhdysvalloissa on tapahtumassa merkittäviä muutoksia väestörakenteessa. Vuoteen 2050 mennessä 43 % väestöstä koostuu muista etnisistä ryhmistä kuin valkoisista. Näiden muutosten myötä myös afrikanamerikkalaisten matkailumarkkinoiden kasvu tulee jatkumaan. Vaikka näiden markkinoiden kasvu jatkuu edelleen ja tulee jatkumaan, afrikanamerikkalaisten suhteet matkustamiseen ovat edelleen monimutkaiset ja monitahoiset (Dillette ym. 2019:1357).

3. Rodullinen syrjintä vapaa-ajan matkailussa

3.1. Rodun ja etnisyyden teoreettista taustaa

Aiheeni sijoittuu matkailun ja vapaa-ajan tutkimuksen sekä etnisen tutkimuksen tieteellisiin keskusteluihin. Rodun ja etnisyyden osa-alue vapaa-ajan tutkimuksessa on kehittynyt viime vuosikymmeninä huomattavasti. Tutkimus on monipuolistunut ja sen määrä on kasvanut. Tutkimuskirjallisuutta on näkynyt laajemmin eri julkaisuissa ja alaa kohtaan on jatkuvaa kiinnostusta. (Floyd 2007: 246.) Osa-alueen kehitys on Muron F. Floydin (2007:246–248) mukaan tapahtunut rotuun ja etnisyyteen liittyvän vapaa-ajan tutkimuksen kolmen kehitysaallon kautta. 1970-luvulla ensimmäisessä aallossa tutkimuskysymykset liittyivät pääosin rodulliseen epätasa-arvoon sekä Yhdysvaltojen kansalaisoikeusliikkeeseen. 1980 ja 1990-luvulla tutkimuksen toisessa aallossa alkoi näkyä merkkejä laajemmasta teoreettisesta sekä metodologisesta uudistuksesta. Tutkimusta alettiin tehdä monipuolisemmin eri etnisten ryhmien, kuten latinalaisamerikkalaisten sekä aasianamerikkalaisten parissa. 1990-luvun loppupuolella sekä 2000-luvun alussa tutkittavien populaatioiden etninen alkuperä sekä teoreettinen lähestymistapa olivat edelleen monipuolisia. Vapaa-ajan ja rodun tutkimukseen alkoi liittyä enemmän monikansallisia vertailuja ja suurempia määriä erilaisia etnisiä ryhmiä. Nykyinen ja tuleva tutkimus tulee kohtaamaan monimutkaisia haasteita, sillä poliittinen, sosiaalinen ja kulttuurinen maisema on erilainen kuin edellisinä vuosikymmeninä. Maailmanlaajuisesti iso osa väestöstä asuu muualla kuin kotimaassaan ja tämä aiheuttaa esimerkiksi kulttuurieroihin ja ihonvärin eroihin liittyviä jännitteitä ja konflikteja. Tutkimuksen neljännessä aallossa painotetaan rodun ja rasismien tutkimusta etnisen alkuperän ja kulttuurierojen sijaan (Arai & Kivel 2009: 464).

Yhdysvalloissa tehdyt kansalliset sekä osavaltioiden laajuiset tutkimukset ovat osoittaneet, että afrikanamerikkalaiset hyödyntävät vain tietyn tyyppisiä vapaa-ajan palveluja, tai käyttävät näitä palveluja eri tavalla kuin valkoiset amerikkalaiset. Erityiseen huomioon näissä tutkimuksissa nousi se, että afrikanamerikkalaiset ovat suhteettoman vähäisesti edustettuina kansallispuistoissa, valkoisiin amerikkalaisiin verrattuna (Holland, J.W. 2002:24). Tätä suhteetonta edustusta ja mustien ja valkoisten amerikkalaisten epätasapainoista osallistumista on tutkittu useiden vapaa-ajan tutkijoiden toimesta. Nämä tutkimukset ovat yleensä kohdistuneet joko roturyhmien erojen tutkimiseen, tai roturyhmien sisäisten erojen tutkimiseen. Näissä tutkimuksissa tutkittavia ja vertailtavia tekijöitä voivat olla esimerkiksi eroavaisuudet ihonvärissä, tuloissa, sukupuolella, koulutuksessa (Holland, J.W. 2002:24.),

yhteiskuntaluokassa, kielessä ja perinteissä (Philipp 1999:386). Erot vapaa-ajan kiinnostavuudessa sekä osallistuvuudessa ovat lisänneet kahden eri teorian käyttöä vapaa-ajan tutkimuksen kirjallisuudessa. Nämä kaksi teoriaa ovat marginaalisuusteoria sekä etnisyysteoria (Holland, J.W. 2002:24).

Marginaalisuusteoria viittaa siihen, että samankaltaisessa sosioekonomisessa tilanteessa olevat ihmiset todennäköisemmin osallistuvat samankaltaiseen vapaa-ajan virkistystoimintaan. Teoria testaa siis oletusta siitä, että vapaa-ajankäyttömalleihin vaikuttaa afrikanamerikkalaisten kollektiivisesti alhaisempi sosioekonominen asema Yhdysvalloissa. Afrikanamerikkalaisten nähdään siis olevan yhteiskunnan marginaalissa, joka tarkoittaisi, että heillä ei ole samanlaisia vapaa-ajan mahdollisuuksia kuin valkoisilla amerikkalaisilla. (Holland, J.W. 2002:24–25)

Etnisyysteoria taas tukee väitettä, että yksilön alakulttuuri määrittää erot yksilön kiinnostuksessa ja osallistumisessa vapaa-ajan toimintoihin. Etnisyys ja alakulttuuri viittaavat tässä teoriassa esimerkiksi Yhdysvaltojen alkuperäiskansoihin, meksikolaisiin amerikkalaisiin ja afrikanamerikkalaisiin. Etnisyysteoria edellyttää, että etnisten ja rodullisten ryhmien välillä on eroja vapaa-ajan aktiviteeteissa. Teoria tunnustaa rodulliseen identiteettiin liittyvät odotukset, arvot sekä normit. Yksilön kulttuuri voi vaikuttaa hyvin ainutlaatuisella tavalla yksilön taipumukseen osallistua tiettyihin toimintoihin sekä haluttomuuteen osallistua muihin. Esimerkiksi valkoisten suosiossa olevat ulkoiluaktiviteetit, kuten telttailu ja vaeltaminen eivät ole niin suosittuja afrikanamerikkalaisten parissa, mutta esimerkiksi kaupunkikeskeiset aktiviteetit, kuten piknikit ovat. Näissä tilanteissa vapaa-aika voi olla väline kulttuuristen, rodullisten ja etnisten ryhmien erilaisuuksien tutkimisessa. (Holland, J.W. 2002:26–27)

Vaikka marginaalisuus- ja etnisyysteoriat voivat mahdollisesti selittää mekanismeja, jotka saavat aikaan afrikanamerikkalaisten nykyisen matkailukäyttäytymisen, Carterin mukaan (2008: 267) ne pohjautuvat virheelliseen käsitykseen afrikanamerikkalaisista yhteisöistä. Sekä marginaalisuus- että etnisyysteoria olettavat, että afrikanamerikkalaiset ryhmänä ovat olennaisella tavalla toisenlaisia kuin valkoiset amerikkalaiset. Carterin mukaan myös marginaalisuusteoriaan liittyvä ekonominen aseman näkökulma on myös kyseenalainen. Valkoisten sekä mustien välillä on ollut varallisuuteen liittyviä eroavaisuuksia, mutta vaikka tämä taloudellinen epätasa-arvo on tasoittunut viimeisen kuudenkymmenen vuoden aikana, rodulliset erot matkustuskäyttäytymisessä ovat edelleen olemassa.

3.2. Rasismi ja sen pelko

Syrjintä, rasismi ja toiseuttaminen (othering) ovat selkeitä ongelmia matkailussa (Dillette ym. 2019:1368). Toiseuttaminen ja toisen ihmisen näkeminen oleellisesti erilaisena kuin itsensä pohjautuvat voimaan ja valta-asetelmiin, jotka asettavat ”toisen” epätasa-arvoiseen asemaan. Toiseuttaminen, stereotyyppiä ja rodullinen profilointi vaikuttavat yksilön vapaaseen liikkuvuuteen ja oikeuteen matkustaa. Toiseuttamisen kokemukset ovat sidoksissa rodullistettuihin kokemuksiin, ja niitä tukevat valkoisuuden hallitseva asema matkailussa (Torabian & Miller 2017:934).

Tänäkin päivänä afrikanamerikkalaiset kokevat syrjintää matkustaessaan Yhdysvalloissa (Hudson ym. 2018:3 ; Dillette ym. 2019: 1368), vaikka kansalaisoikeuslait vuodelta 1964 kielsivät rodullisen syrjinnän turismissa (Lee & Scott 2017:389). KangJae Jerry Leen ja David Scottin (2017:385) toteuttamassa tutkimuksessa todettiin, että afrikanamerikkalaiset kokevat usein rotuun liittyvää kaltoinkohtelua sekä palveluntarjoajilta että muilta matkailualan yrityksiltä. Tällaiset negatiiviset matkailukokemukset rajoittivat huomattavasti afrikanamerikkalaisten liikkuvuutta ja heidän osallistumistaan matkailutoimintaan (Lee & Scott 2017:389).

Dillette ym. (2019: 1368) tutkimien Twitter-käyttäjien mukaan rasismin esiintyminen matkailussa ei ole menneisyyttä vaan on edelleen vakava ongelma monille afrikanamerikkalaisille matkustajille. Kuulusteluihin, rodulliseen profilointiin, mikroaggressioihin ja syrjiviin huomautuksiin liittyvät kertomukset ovat todisteita tästä väitteestä. Rasismia sen olemassaoloa yhteiskunnassa pitävät yllä viranomaiset, kuten maahanmuuttovirkailijat, jotka saattavat profiloita muita kuin valkoisia ihmisiä rikollisiksi, sopimattomiksi ja epäilyttäviksi. Tämän lisäksi nämä etnisiin vähemmistöihin liittyvät stereotyyppiä välittyvät muille matkailijoille ja paikalliselle valtaväestölle, mikä jatkaa afrikanamerikkalaisten matkailijoiden kokemuksia rasismista (Dillette ym. 2019: 1368). Afrikanamerikkalaisten erottuvuus muuten suureksi osin valkoisesta väestöstä on vaikuttanut heidän ajatusmalleihinsa, käyttäytymiseensä ja mieltymyksiinsä. Välttääkseen rassistista kohtelua afrikanamerikkalaiset ovat kehittäneet ainutlaatuisia käytösmalleja matkailussaan. (Lee & Scott 2017: 387–388.)

Leen ja Scottin (2017:385–386) tutkimuksessa kävi ilmi, että useat afrikanamerikkalaiset kokevat rodullista syrjintää matkustaessaan. Eräät heidän haastattelemistaan afrikanamerikkalaisista kertoivat matkailukokemuksistaan esimerkiksi seuraavaa:

” There was a little restaurant next to the hotel . . . then we walked over there, ordered our food, and they made us go to the kitchen to pick up our food.”

“I had an elder lady next to me when I got on the airplane. She didn’t wanna sit next to me. And she said, because I was bigger, ’cause I used to be a lot bigger, but she sat next to a white guy who was bigger than I was. But she didn’t want to sit next to me.”

Nämä suorat kokemukset rasismista ovat luoneet ajatuksen rasismin pelosta. Osa tutkimuksessa haastatelluista nuoremmista afrikanamerikkalaisista eivät olleet kokeneet rasismia matkaillessaan, mutta he olivat kokeneet sitä epäsuorasti vanhempien perheenjäsentensä kautta, kertomusten ja erilaisten turvallisuusohjeiden muodossa. Tällaisia turvallisuusohjeita ovat esimerkiksi:

My parents gave me that talk. It’s not like you know, “there’s racism out there.” They told me to be careful. . . . They just try to inform you to be aware of what you are doing and who you hang around, what might be happen to you, so . . . my mom told me just to be careful when stop a place for gas, just look around and if you are in a small area, if something happens just stay in the car - - (Lee & Scott 2017: 387).

Tällaiset epäsuorat rasismikokemukset muovasivat myös nuorempien kokemuksia rasismista ja sen pelosta ja siitä, miten afrikanamerikkalaiset ovat haavoittuvassa asemassa matkustaessaan. Rasismin pelon siis nähtiin tutkimuksessa siirtyvän vanhemmilta sukupolvilta nuoremmille ja tämä pelko on vaikuttanut afrikanamerikkalaisten erottuvaan matkailukäyttäytymiseen. Rasismilla ja sen pelolla on huomattavia vaikutuksia matkailukäyttäytymiseen sekä matkakohteen valintaan. Afrikanamerikkalaiset kokevat

suurempaa huolta turvallisuudestaan vieraillessaan esimerkiksi uusissa tai tuntemattomissa matkakohteissa.

Dillette ym. (2019:1368) mukaan afrikanamerikkalaisten matkailuun liittyi kuitenkin myös merkityksellisiä kokemuksia ja henkilökohtaiseen muutokseen liittyviä asioita. Erilaiset kokemukset ja uusista kulttuureista oppiminen ja omalta mukavuusalueelta poistuminen saivat aikaan muutoksia yksilön perspektiivissä. Erityisesti ulkomailla opiskelulla voi olla positiivinen vaikutus yksilöihin, mikä johtaa voimaannuttamiseen ja kulttuurien väliseen ymmärtämiseen.

3.3. Rodullistetut tilat

Rotua voi kuvailla sosiaalisten prosessien tuotteeksi, eikä pelkäksi henkilökohtaiseksi ominaisuudeksi. Tämä lähestymistapa on johtanut parempaan ymmärrykseen rotujen välisestä vuorovaikutuksesta, rodullisista stereotyyppioista, ennakkoluuloista ja syrjinnästä.

Määritämme fyysisen tilan sisällyttämällä siihen rakennetun ympäristön, esimerkiksi. koulut, talot ja kaupunginosat, luonnonympäristön esimerkiksi metsät, pellot ja joet sekä paikat, kuten maantieteelliset alueet, kansakunnat ja osavaltiot. Fyysinen tila rodun tutkimuksessa on yllättävää kyllä joskus myös unohdettu, vaikka se on ominaista rodun sosiaalisen rakentumisen kannalta (Bonam ym. 2017:2).

Aivan kuten ihmisten kehot ovat rodullistettu valkoisiksi tai mustiksi, myös tilat ovat rodullistettu niiden toimesta, jotka asuvat näissä tiloissa ja jotka kokevat niiden olevan omiaan. Tilat ovat rodullistettu oletuksella, että tietyt kehot kuuluvat vain tiettyihin paikkoihin eivätkä muihin (Carter 2008:281). Rodullistettu fyysinen tila on rodun luoneiden kulttuurirakenteiden tuotos, eli rodullistettu fyysinen tila on ennen kaikkea kulttuurinen tuote (Bonam ym. 2017:2). Rodullistamisen prosessiin sisältyy biologisten kriteerien käyttö ihmisten erottamiseksi erillisiin ryhmiin hallintaa, alistamista ja hyväksikäyttöä varten. Koska nykyaikainen yhdysvaltalainen yhteiskunta perustettiin historiallisesti rodulliselle syrjinnälle ja poissulkemiselle, rotu on edelleen olennainen osa valtion politiikan nykyistä toimintaa ja vaikuttaa kaikkien yhteiskunnan jäsenten elämään. (Inwood & Yarbrough 2010:299)

Esimerkki siitä, miten afrikanamerikkalaiset ihmiset saattavat nähdä tiettyjä tiloja epäystävällisiksi, on esitetty Martinin teoksessa (2004). Hänen mainosanalyysinsä rodullisten ihmisten esiintymisestä aikakauslehtien luontomatkailemainoksissa osoitti, miten nämä mainokset viittaavat siihen, että "the Great Outdoors" on valkoinen tila. Hänen tutkimissaan

kolmessa aikakauslehdessä, afrikanamerikkalaiset näkyivät vain harvoin mainoksissa. Tämä afrikanamerikkalaisten puuttuminen luontomatkailumainoksista leimaa nämä tilat vain valkoisille kuuluvaksi. Carter (2008:2281) mainitsi myös, että maaseutu- ja erämaa-alueet ovat yleisessä epäsuosiossa afrikanamerikkalaisten keskuudessa. Aikaisemmat väkivaltaisuuudet näillä alueilla ovat leimanneet tilat epämiellyttäväiksi ja jopa vaarallisiksi, jonka takia niitä vältellään.

Jos taloudelliset ja etnokulttuuriset teorit eivät selitä riittävästi syy-seuraussuhteita, jotka aiheuttavat rodullisia eroja matkakäyttäytymisessä, millä keinoin ne voidaan ymmärtää? Carterin mukaan (2008:268) afrikanamerikkalaisten matkailu erottuu valkoisten amerikkalaisten matkailusta, siinä miten afrikanamerikkalaiset ja valkoiset amerikkalaiset käsittävät tilan. Afrikanamerikkalaiset näkevät tilan rodullisena ja useimmat tilat ”valkoisina”, joissa olisi syytä olla varuillaan. Valkoiset amerikkalaiset näkevät useimmat tilat vain normaaleina, toisin sanoen he myös alitajuisesti näkevät ne valkoisina tiloina. Valkoiset amerikkalaiset ovat Carterin mukaan tottuneet käyttämään suurinta osaa tiloista ongelmitta, joten he eivät tiedosta, että tilat olisivat mahdollisesti rodullistettuja.

Vastaavasti afrikanamerikkalaiset kotiansa ja yhteisöjensä ulkopuolella ovat usein valkoisissa tiloissa - paikoissa, joissa oletetaan valkoisuutta ja joissa muiden vähemmistöjen kohtaaminen ovat vähäistä ja pinnallista. Esimerkiksi hotelleissa afrikanamerikkalaiset voivat kohdata suoraa rodullista syrjintää, koska kyseessä on valkoinen tila, ja se myös halutaan pitää sellaisena. Rasismien ja ennakkoluulojen taustalla voi olla esimerkiksi se, että hotelli ei halua menettää valkoisia asiakkaitaan afrikanamerikkalaisten luoman ”mustan tilan” takia (Carter 2008:280). Afrikanamerikkalaiset ovat usein, ja joskus syyttä varuillaan valkoisissa tiloissa, koska he eivät voi tietää ovatko muiden ihmisten aiomukset hyväntahtoisia vai pahantahtoisia. Tämä jatkuva varuillaan oleminen johtaa pelkoon rasismista tai muusta kaltoinkohtelusta. Tämä pelko voi olla osana luomassa afrikanamerikkalaisten ja valkoisten amerikkalaisten vapaa-ajan matkustuskäyttäytymisen eroavaisuuksia. (Carter 2008:279)

Afrikanamerikkalaiset ovat jatkuvasti tietoisia rodullisesta identiteetistään rasismien takia. Valkoisuuden kuitenkin ollessa hallitsevassa asemassa rodullisena identiteettinä valkoiset yksilöt eivät välttämättä huomaa rodullista identiteettiään. Valkoinen identiteetti saatetaan nähdä neutraalina, normatiivisena, tavallisena ja ideaalina, jonka takia valkoisten yhteisöjen jäsenet eivät välttämättä näe itsellään olevan rotua tai etuoikeutta mitä valkoisuus saattaa tuoda heille. Tietämättömyyden takia valkoiset yksilöt tai yhteisöt eivät ehkä ymmärrä vaikeuksia, joita muut rodullisen taustan omaavat ihmiset kohtaavat matkailussa. Tämän takia

rodullisen syrjinnän koetut vaikutukset afrikanamerikkalaisten joukossa nähdään usein sellaisena asiana, jota ei enää ole olemassa. (Torabian & Miller 2017:935.)

Rotu ulottuu ihmiskehon ja sosiaalisen identiteetin ulkopuolelle fyysisiin rakenteisiin. Rodullistetun fyysisen tilan ilmiö voi tehdä fyysisestä tilasta rodullisten stereotyyppien ja syrjinnän kohteen. Tällä taas on vaikutuksia asuinpaikkojen eriytymiseen sekä varallisuuden rotueroihin (Bonam ym. 2017:8).

4. Afrikanamerikkalaisten matkailu

Vapaa-ajan kontekstissa rodulla on paljon merkitystä. Vaikka koulut ja työpaikat on yhtenäistyneet viime vuosikymmenien aikana lain avulla, vastaavia lakeja ei ole tehty vapaa-ajan tilojen rodullisen yhtenäistämisen turvaamiseksi. Koska vapaa-aika on asia, jonka useimmat osallistujat “valitsevat” vapaasti, hallitusten olisi vaikea kirjoittaa lakeja, jotka valtuuttavat vapaa-aikaan osallistumisen rodun perusteella. Poliittisia vaikeuksia voi liittyä esimerkiksi rannan, puiston, leikkipaikan tai muun julkisen paikan sulkemiseen tilanteessa, jossa paikka ei täyttänyt rodullista yhtenäistämistä koskevia tavoitteita. (Philipp 2000: 121)

Vaikka matkailumarkkinoilla mainostetaan esimerkiksi LHBTQ-yhteisön ja naisten matkailuryhmiä, monet suuret turismiyritykset välttelevät yhä kohdentamasta markkinointiaan nimenomaan mustiin ihmisiin, kuten afrikanamerikkalaisiin. Vastauksena tähän monet mustat matkailijat ovat tehneet aloitteen ja luoneet omia reittejään matkailumaailmaan. Lukuisat mustien ihmisten perustamat startup-yritykset on luotu täyttämään markkinarako afrikanamerikkalaisten matkailussa. Tällaisten verkostojen läsnäolo ja kasvava suosio vahvistavat sen tosiasian, että mustien ihmisten matkakokemukset juurtuvat rodun historiaan Yhdysvalloissa, mikä tekee niistä huomattavasti erilaisia kuin valkoisten ihmisten matkakokemukset. (Dillette ym. 2019: 1357–1358.)

4.1. Afrikanamerikkalaisten matkailukäyttäytyminen

Philipp (1993:292) tarjoaa kolme syytä sille, miksi afrikanamerikkalaisten matkailukäyttäytymisen malleja on vaikeaa selittää teoreettisesti. Ensiksi, koska koko rotua niin suuressa, monipuolisessa ja liikkuvassa valtiossa, kuten Yhdysvallat on vaikea kuvailla lyhyesti. Toiseksi, koska afrikanamerikkalaisten syrjinnän ja rotuerottelun pitkä historia on tuottanut lisääntyneen ryhmätietoisuuden tunteen ja vahvemman suuntautumisen yhteisiin

arvoihin ja käyttäytymiseen. Kolmanneksi institutionaalistuneet ennakkoluulot ja syrjintä ovat vaikeita mitattavia ja vielä vaikeampia käsitellä poliittisten aloitteiden avulla.

Varhainen etnisyyden ja vapaa-ajan käyttäytymisen tutkimus keskittyi pääasiassa etnisten vähemmistöjen vähäiseen julkisten virkistysmahdollisuuksien käyttöön ja hyödyntämiseen. Yhdysvaltojen 1960-luvun kansalaisoikeusliikkeen ansioista julkisen liikenteen sekä palvelujen rotuerottelu loppui ja afrikanamerikkalaisilla on paremmat mahdollisuudet matkustaa. Nykypäivänä afrikanamerikkalaiset matkustavat enemmän kuin koskaan ja edustavat dynaamista ja kasvavaa matkamarkkinoiden asiakasryhmää. (Williams & Chacko 2008:148)

Leen ja Scottin tutkimuksessa (2017:388) eräs afrikanamerikkalaisista haastatelluista kertoi käytäntöjä mitä hän noudattaa matkustaessaan. Hänen noudattamiaan käytäntöjä olivat tarkkaavaisuus ympäröivää ympäristöä kohtaan, pienten kaupunkien välttely, hyvin vakiintuneissa hotelleissa yöpyminen ja lain noudattaminen. Toinen haastateltu kertoi, että hän tarkasti valitsee matkakohteensa ja välttelee Yhdysvaltain ”syvän etelän” aluetta ellei alueella asu perhettä tai ystäviä. Edellä mainitsemieni seikkojen lisäksi myös afrikanamerikkalaisten kulttuuriperintökohteissa vierailu, ryhmissä matkustaminen, tunnetuissa ravintolaketjuissa syöminen, vieraiden paikkojen, maaseutumaisten alueiden sekä suunnittelemattomien pysähdysten välttely (Lee & Scott 2017:389,381) ovat tyypillisiä afrikanamerikkalaisten matkustamisessa. Suosittuja aktiviteetteja olivat muun muassa ostoksilla käynti, yöelämä tai tanssiminen ja uhkapelaaminen (William & Chacko 2008: 150).

Vaikka afrikanamerikkalaisilla on taipumus osoittaa tällaisia varovaisia käyttäytymismalleja, syrjinnästä ja muista haasteista huolimatta he kokivat kuitenkin tarpeen matkustaa ja osallistua vapaa-ajan toimintaan. Esimerkiksi ulkomaille matkustavien afrikanamerikkalaisten oli oltava erityisen hienovaraisia paikallisia tapoja kohtaan ja heidän oli opittava puhumaan itsensä sisälle kunnollisiin majoituspaikkoihin ja ulos mahdollisista konflikteista. Näistä negatiivisista kokemuksista huolimatta afrikanamerikkalaiset ovat osoittaneet vastustuksensa rasismille ja syrjinnälle jatkamalla matkustamista ja luomalla tilaa ja yhteisöä itselleen. He ovat osoittaneet tätä luomalla esimerkiksi omia matkatoimistoja sekä organisaatioita. (Dillette ym. 2019:1358) Ristiriitaista ja hiukan hämmentävää afrikanamerikkalaisten matkailukäyttäytymisessä on se, että Yhdysvaltojen eteläosavaltioita vältellään, ellei alueella asu perhettä (Lee & Scott 2017:388), mutta silti afrikanamerikkalaiset matkustivat todennäköisemmin Yhdysvaltojen eteläosiin (William & Chacko 2008: 150).

4.2. Matkakohteen houkuttelevuus ja valinta

Yhteiskunnallinen syrjintä, sekä tahallinen rodullinen syrjintä vaikuttavat afrikanamerikkalaisten vapaa-ajan kohteen valintaan (Austin ym. 2010:722). Ihon väri, kasvojen piirteet ja syntyperä vaikuttavat tasa-arvoon ja oikeudenmukaisuuteen oikeudellisissa asioissa. Joten, vaikka kaikki ihmiset ovat periaatteessa tasa-arvoisia yhteiskunnassa, sosiaaliset, taloudelliset ja poliittiset mahdollisuudet ovat rajoitettuja afrikanamerikkalaisille. On siis odotettavissa, että tämä ennakoasetelma vaikuttaa vähemmistöjen, kuten afrikanamerikkalaisten ostopäätöksiin vapaa-ajan palveluissa. Syrjintää kohtaava ja siitä kärsivä etninen vähemmistö, kuten afrikanamerikkalaiset voivat rajoittaa vapaa-ajan valintojaan johtuen mahdollisesta syrjivästä käyttäytymisestä heitä kohtaan vapaa-ajan matkakohteessa tai vapaa-ajan aktiviteeteissa (Austin ym. 2010:734). Afrikanamerikkalaiset useimmin matkustavat vapaa-ajan vieton takia, erityisesti vierailukseen ystävien ja sukulaisten luona. Kuten myös aiemmin mainitsin, afrikanamerikkalaiset matkustavat usein Yhdysvaltojen eteläisiin osavaltioihin, joista suosituimmat osavaltiot ovat Florida, Georgia, Pohjois-Carolina, Texas, Virginia ja Etelä-Carolina. Afrikanamerikkalaiselle asiakaskunnalle erityisen tärkeäksi on havaittu palvelujen merkitys. Esimerkiksi palvelujen ja majoituspaikkojen laatu ovat kaksi tärkeintä prioriteettia, kun afrikanamerikkalaiset valitsevat matkakohdettaan. Ryhmämatkat ovat kaksi kertaa suosituimpia afrikanamerikkalaisten kuin valkoisten matkailijoiden keskuudessa, joka voisi viitata siihen, että suuremmassa joukossa turvallisuuden tunne on myös korkeampi. (Hudson ym. 2018:4)

Matkakohteen valinnan suhteen afrikanamerikkalaiset turistit käyvät harvoin kansallispuistoissa ulkoilemassa, mutta vierailevat todennäköisemmin kuin muut matkustajaryhmät esimerkiksi historiallisissa paikoissa ja museoissa (Hudson ym. 2018:4). Shiness ym. (2006:407) mukaan tällaiset vapaa-ajanviettomallit perustuvat historiallisiin tekijöihin. Afrikanamerikkalaiset ovat kehittäneet vastenmielisyyttä esimerkiksi sisällissodan kohteita ja eteläisien osavaltioiden plantaaseja kohtaan. Tämä vastustus johtuu näiden paikkojen aikaisemmista yhteyksistä orjuuteen, plantaasien maatalouteen, lynkkaukseen ja pakkotyöhän metsäteollisuudessa.

Shiness ym. mukaan (2004:195) afrikanamerikkalaiset päättävät vapaasti olla osallistumatta stereotyyppiin valkoisten ihmisten vapaa-ajan toimintoihin, kuten retkeilyyn. Tämän havainnon voidaan todeta osoittavan, että afrikanamerikkalaiset eivät tunne tarvetta mukautua vaan pikemminkin vastustavat osallistumista toimintoihin, mitä voidaan pitää niin sanotusti ”valkoisen valtavirran” toimintana. Afrikanamerikkalaiset siis tietoisesti valitsevat

harrastuksia ja muita vapaa-ajan toimintoja, jotka houkuttelevat ja vahvistavat heidän omaa ainutlaatuista afrikanamerikkalaista alakulttuuriaan.

5. Johtopäätökset

Tavoitteenani tässä tutkielmassa oli vastata kirjallisuuskatsauksen avulla tutkimuskysymyksiini. Ensimmäinen tutkimuskysymykseni oli se, että kokevatko afrikanamerikkalaiset rotusyrjintää tai rasismia matkailun yhteydessä? Kysymyksen taustalla minulla oli kyllä ennako-oletus siitä, että rasismia varmasti kohdataan, mutta halusin olla huolellinen muotoillessani tutkimuskysymystä, etten muuttaisi tutkielman perusasetelmaa jollain tapaa asenteelliseksi. Toinen tutkimuskysymykseni sen sijaan oli, että miten rotusyrjintä ja rasismi vaikuttavat afrikanamerikkalaisten matkailukokemuksiin ja matkailupäätöksiin? Tähän tutkimuskysymykseen ei liittynyt minkäänlaisia ennako-oletuksia, sillä en ennen kirjallisuuskatsausta tiennyt millaisia vaikutuksia rasismilla voi olla.

Ensimmäisen tutkimuskysymykseni mukaisesti kävi ilmi, että afrikanamerikkalaiset kokevat rasismia ja rotusyrjintää matkaillessaan. Matkustaessa koettu rasismi ilmenee esimerkiksi kuulusteluina, rodullisena profiloitina, mikroaggressioina ja syrjivinä huomautuksina (Dillette ym. 2019: 1368). Myös esimerkiksi ravintoloissa ja lentokoneissa on kohdattu suoraa rasistista toimintaa (Lee & Scott 2017:385–386). Toiseuttaminen, stereotyyppit ja rodullinen profilointi vaikuttavat afrikanamerikkalaisten liikkuvuuteen ja oikeuteen matkustaa. Toiseuttamisen kokemukset liittyvät rodullistettuihin kokemuksiin, ja niitä tukevat valkoisten ihmisten hallitseva asema matkailussa (Torabian & Miller 2017:934). Suorat kokemukset rasismista ovat luoneet ajatuksen rasismista pelosta. Vanhempien sukupolvien kertomukset kohdatusta rasismista ovat luoneet nuoremmille sukupolville oletuksia, että hekin tulevat kohtaamaan rasismia, vaikka he eivät sitä matkustaessa olisikaan kokeneet (Lee & Scott 2017). Yksi merkittävimmistä teemoista rotusyrjinnästä matkailussa oli rodullistetut tilat. Tilojen rodullistuminen ja rodullistaminen erottelevat tilat yksinkertaistettuna mustiin, ja valkoisiin tiloihin. Valkoisia tiloja käyttää nimensä mukaisesti valkoiset ihmiset, tutkielman kontekstissa valkoiset amerikkalaiset ja mustia tiloja mustat ihmiset, kuten afrikanamerikkalaiset. Rodullistetut tilat vaikuttivat esimerkiksi siihen, mitkä tilat näyttävät afrikanamerikkalaisten silmissä houkuttelevilta ja ystävällisiltä ja mitkä eivät. Selkeimmin rodullistetuista tiloista esiin nousivat erämaa-alueet ja maaseutumaiset alueet. Nämä alueet ovat yleisessä epäsuosiossa afrikanamerikkalaisten keskuudessa, koska näillä alueilla on

aikaisemmin koettu väkivaltaa, jonka takia ne oletetaan vaarallisiksi ja niitä pyritään välttämään afrikanamerikkalaisten toimesta (Carter 2008:2281). Vaikka rotu yhdistetään yleensä vain ihmisen kehoon tai identiteettiin, se koskettaa myös fyysistä tilaa ja sen rakenteita. Kun fyysinen tila on rodullistettu, se tekee tästä tilasta stereotyyppien ja syrjinnän kohteen (Bonam ym. 2017:8).

Tutkielmani tuo esiin myös sen, että rodullisella syrjinnällä ja rasismilla on vaikutuksia afrikanamerikkalaisten matkailukäyttäytymiseen, kuten matkakohteiden houkuttelevuuteen ja valintaan. Tyypillisiä matkailukäyttäytymisen muotoja afrikanamerikkalaisten keskuudessa ovat esimerkiksi tarkkaavaisuus ympäristöä kohtaan, pienten kaupunkien välttely ja hyvin tunnetuissa hotelleissa yöpyminen. Tämän lisäksi myös ryhmässä matkustaminen ja suunnittelemattomien pysähdysten välttely ovat tyypillisiä afrikanamerikkalaisten matkustamisessa (Lee & Scott 2017: 388–389).

Syrjintää kohtaava etninen vähemmistö, kuten afrikanamerikkalaiset voivat rajoittaa matkakohteidensa valintaa, koska ei halua kohdata syrjintää matkakohteessaan (Austin ym. 2010:734). Afrikanamerikkalaiset useimmin matkustavat vapaa-ajan vieton takia, erityisesti vierailukseen ystävien ja sukulaisten luona (Hudson ym. 2018:4). Suosittuja aktiviteetteja afrikanamerikkalaisten joukossa ovat muun muassa ostoksilla käynti, yöelämä tai tanssiminen ja uhkapelaaminen (William & Chacko 2008: 150). Matkakohteen valinnan suhteen merkittävimmäksi tekijäksi nousi tutun matkakohteen valinta ja se, että vieraaseen matkakohteeseen matkustetaan vain silloin, jos kohteessa asuu ystäviä tai perhettä. Myös aiemmin mainitsemani erämaa-alueet, kuten kansallispuistot eivät ole suuressa suosiossa matkakohteena.

6. Pohdinta

Miten voimme hävittää afrikanamerikkalaisten rodullisen syrjinnän ja rasismien pelon turismissa? Se on selvästi valtava tehtävä, jota ei pysty selvittämään ilman yhteistä vaivannäköä, niin yksilöiden kuin organisaatioiden ja yritysten toimesta. Kuten aiemmin tutkielmassani mainitsin, turismi on ollut historiallisesti ongelmallinen ja rodullisesti eroteltu vapaa-ajan toiminto. Yritykset ovat tuottaneet palveluja vain omille roduilleen, ja matkailun parissa on ollut tietoisuuden ja ymmärryksen puute muita etnisiä ryhmiä kohtaan.

Yleistä tietoisuutta rasismista on nykypäivänä paljon ja laajasti. Varsinkin kesällä 2020, kun Black Lives Matter -liikkeen protestit täyttivät monen yhdysvaltalaisen kaupungin kadut. Yleinen tietoisuus ja ymmärrys ovat hyviä asioita, mutta muutosta täytyisi tapahtua yksityiskohtaisemmin kaikilla yhteiskunnan sektoreilla. Tutkielmassani halusin lähestyä rasismia afrikanamerikkalaisen yhteisön ja heidän kokemustensa näkökulmasta, koska se voi mahdollistaa samanlaisen näkökulman hyödyntämisen myös esimerkiksi Suomen matkailussa tapahtuvaan rasismiin. Yhdysvalloissa tapahtuva rasismi ja sen vaikutukset matkustamiseen ovat kuitenkin hieman kaukaisia asioita Suomesta päin katsottuna. Tutkielmani herättää ajattelemaan rasismien vaikutuksia ja sitä, miten se vaikuttaa yleisesti etnisten vähemmistöjen vapaa-aikaan.

Yhdysvalloissa on rasismilla ja rodullisella syrjinnällä pitkät juuret. Vaikka orjuus hävitettiin, sen tilalle tuli rotuerottelulait. Nämä ovat vaikuttaneet moniin afrikanamerikkalaisiin sukupolviin ja laajasti siihen, miten he arjessaan toimivat. Vaikea kysymys onkin, onko matkailuala valmis kohtaamaan ongelman ja palvelemaan myös vähemmistössä olevia etnisiä ryhmiä. Jotta matkustaminen olisi turvallinen ja mukava kokemus myös afrikanamerikkalaisille ja muille vähemmistöille, sen eteen täytyy nähdä vaivaa niin markkinoinnissa kuin tutkimuksessakin. Näen, että tutkimuksen kautta voidaan tuoda ymmärrystä ja tietämystä etnisten vähemmistöjen kokemista ongelmista. Uskon tutkimuksen myös helpottavan matkailualan vaivannäköä matkailun kehittämisessä ja eri etnisten ryhmien palvelemisessa. Matkailualan yritysten on myös tehtävä töitä sen eteen, että he ovat tietoisia etnisten vähemmistöjen historiasta, tavoista, mieltymyksistä ja matkailukäyttäytymisestä.

Tutkielmaa kirjoittaessani olen miettinyt mitkä olisivat konkreettisia keinoja millä matkailuala voisi parantaa afrikanamerikkalaisten asemaa matkailussa. Mielestäni esimerkiksi markkinatutkimus vähemmistöturisteista, työntekijöille tarkoitetut koulutukset monimuotoisuudesta, yhteisöpohjainen matkailukehitys ja erityisesti luottamuksen luominen vähemmistöjen kanssa ovat tärkeitä. Luulen, että matkailuala olisi jo muuttunut

hyväksyvämpään suuntaan, jos afrikanamerikkalaisia sisällytettäisiin paremmin päätöksentekoon ja matkailun kehittämiseen.

Tämän tutkielman tekeminen ja sen käsittelemään aiheeseen perehtyminen on opettavainen ja avartava kokemus. Rasismi ja rodullinen syrjintä ovat todella laajoja ja monimutkaisia aihepiirejä ja käsitteitä, jotka pitävät sisällään myös monimutkaisia vaikutuksia, joihin liittyvä tutkimus on aina toivottavaa. Tutkielmaa tehdessä huomasin, miten vähän matkailukontekstissa esiintyvistä rasismista on suomalaista tutkimusta, ottaen huomioon miten tärkeä aihe on kyseessä. Näkisin, että tällaiselle tutkimukselle olisi tarvetta myös Suomessa, joka ei missään tapauksessa ole rasismivapaa maa. Jatkoa ajatellen näkisin tässä siis mahdollisuuden uusille tutkimuksille ja aiheeseen syventymiselle.

Minun on vaikea kyseenalaistaa lähdemateriaaliani ja afrikanamerikkalaisten kokemuksia rasismista, koska en tiedä onko se tarpeellista tai edes oikeutettua. En tule koskaan valkoisena ihmisenä kokemaan samanlaista syrjintää vain ihonvärini takia. En myöskään halua vähätellä afrikanamerikkalaisten rasismiin liittyviä kipeitä kokemuksia. Uskon, että samoin kuin rasismin pelko siirtyy sukupolvelta toiselle, myös rasismin ideologian itsessään siirtyy sukupolvelta toiselle. En usko, että kukaan ihminen syntyy rasistiksi vaan tämä on vanhemmilta sukupolvilta opittu piirre.

7. Lähteet

Alderman, D.H. & Modlin Jr., E.A. (2013). Southern hospitality and the politics of African American belonging: an analysis of North Carolina tourism brochure photographs. *Journal of Cultural Geography* 30(1) 6-31.

<https://doi.org/10.1080/08873631.2012.745978>

Arai, S., & B. Kivel, B.D. (2009). Critical Race Theory and Social Justice Perspectives on Whiteness, Difference(s) and (Anti) Racism: A Fourth Wave of Race Research in Leisure Studies. *Journal of Leisure Research* 41(4) 459-472.

<https://doi.org/10.1080/00222216.2009.11950185>

Austin, N.K., Callow, M., & Abubakar, B. (2010). Does racial discrimination influence leisure destination choice? Teoksessa Oglesby, R.A., Leblanc, H.P., & Adams, M.G. (toim.) *Business research yearbook, global business perspectives* 17, 730-737.

Bonam, C.M., Taylor, V.J., & Yantis, C. (2017) Racialized physical space as cultural product. 1-12

<https://doi.org/10.1111/spc3.12340>

Carter, P.L. (2008). Coloured places and pigmented holidays: Racialized leisure travel. *Tourism Geographies* 10(3) 265–284.

<https://doi.org/10.1080/14616680802236287>

Clayton, D.M. (2018). Black Lives Matter and the Civil Rights Movement: A Comparative Analysis of Two Social Movements in the United States. *Journal of Black Studies* 49(5) 1–33.

<https://doi.org/10.1177/0021934718764099>

Dillette, A.K., Benjamin, S., & Carpenter, C. (2018) Tweeting the Black Travel Experience: Social Media Counternarrative Stories as Innovative Insight on #TravelingWhileBlack. *Journal of Travel Research* 58(8) 1357–1372.

<https://doi.org/10.1177/0047287518802087>

Feagin, J. R. (2014). *Racist America: roots, current realities, and future reparations*. 3. p. Routledge, New York & Lontoo.

Fischer, R.A. (1969). Racial Segregation in Ante Bellum New Orleans. *The American Historical Review* 74(3) 926–937.

<https://doi.org/10.2307/1873129>

Floyd, M.F. (1998). Getting beyond Marginality and Ethnicity: The Challenge for Race and Ethnic Studies in Leisure Research. *Journal of Leisure Research* 30(1) 3–22.

<https://doi.org/10.1080/00222216.1998.11949816>

Floyd, M.F. (2007). Research on race and ethnicity in leisure: Anticipating the fourth wave. *Leisure/Loisir* 31(1) 245-254.

<https://doi.org/10.1080/14927713.2007.9651380>

Holland, J. W. (2002). *Black recreation: a historical perspective*. Burnham Inc., Publishers, Chicago.

Hudson, S., Kam Fung So, K., Meng, F., Cárdenas, D., & Li, J. (2018): Racial discrimination in tourism: the case of African American travellers in South Carolina. *Current Issues in Tourism* 23(4) 438-451.

<https://doi.org/10.1080/13683500.2018.1516743>

Inwood, J.F., & Yarbrough, R.A. (2010): Racialized places, racialized bodies: the impact of racialization on individual and place identities. *GeoJournal* 75 299–301.

<https://doi.org/10.1007/s10708-009-9308-3>

Lawrence, K., & Keleher, T. (2004): Structural Racism

Lee, K.J., & Scott, D. (2017). Racial discrimination and African Americans travel behaviour: the utility of habitus and vignette technique. *Journal of Travel Research* 56(3) 381–392.

<https://doi.org/10.1177/0047287516643184>

Martin, D.C. (2004) Apartheid in the Great Outdoors: American Advertising and the Reproduction of a Racialized Outdoor Leisure Identity. *Journal of Leisure Research* 36(4) 513–535.

<https://doi.org/10.1080/00222216.2004.11950034>

Philipp, S.F. (1993). Racial Differences in the Perceived Attractiveness of Tourism Destinations, Interests, and Cultural Resources. *Journal of Leisure Research* 25(3) 290–304.

<https://doi.org/10.1080/00222216.1993.11969927>

Philipp, S.F. (1994). Race and Tourism Choice: A Legacy of Discrimination? *Annals of Tourism Research* 21(3) 479–488.

[https://doi.org/10.1016/0160-7383\(94\)90115-5](https://doi.org/10.1016/0160-7383(94)90115-5)

Philipp, S.F. (1999) Are we welcome? African American Racial Acceptance in Leisure Activities and the Importance Given to Children’s Leisure. *Journal of Leisure Research* 31(4) 385–403.

<https://doi.org/10.1080/00222216.1999.11949873>

Philipp, S.F. (2000). Race and the Pursuit of Happiness. *Journal of Leisure Research* 32(1) 121–24.

<https://doi.org/10.1080/00222216.2000.11949899>

Rogerson, C.M. and Rogerson, J.M. (2020). Racialized Landscapes of Tourism: From Jim Crow USA to Apartheid South Africa. *Bulletin of Geography. Socio-economic Series* 48(48) 7–21.

<https://doi.org/10.2478/bog-2020-0010>

Shinew, K.J., Floyd, M.F., & Parry, D. (2004). Understanding the Relationship between Race and Leisure Activities and Constraints: Exploring an Alternative Framework. *Leisure Sciences* 26(2) 181–199.

<https://doi.org/10.1080/01490400490432109>

Shinew, K. J., Stodoiska, M., Floyd, M., Hibbler, M. A., Johnson, C., & Santos, C. (2006). Race and ethnicity in leisure behavior: Where have we been and where do we need to go. *Leisure Sciences* 28(4) 403–408.

Thomas, L.L. (2009). “Roots Run Deep Here”: The Construction of Black New Orleans in Post-Katrina Tourism Narratives. *American Quarterly* 61(3) 749-768.

<https://www.jstor.org/stable/27735017>

Torabian, P., & Miller, M.C. (2017) Freedom of movement for all? Unpacking racialized travel experiences. *Current Issues in Tourism* 20(9) 931–945.

<https://doi.org/10.1080/13683500.2016.1273882>

Williams, K.H. (2006). *A Comparison of Travel Behaviors of African American and White Travelers to an Urban Destination: The Case of New Orleans*. University of New Orleans Theses and Dissertations (432).

<https://scholarworks.uno.edu/td/432>

Williams, K.H., & Chacko, H.E. (2008) The Effect of Ethnic Differences on Travel Characteristics: An Exploration of Marginality and Ethnicity in Urban Tourism. *International Journal of Hospitality & Tourism Administration* 9(2) 147-163.

<https://doi.org/10.1080/15256480801907893>

Rasismi. Syrjinta.fi 27.10.2020.

<https://syrjinta.fi/rasismi>